

Nr 3 2001 - Bruzewitz om: Den blodiga "sporten"

Den blodiga "sporten"

Är det rimligt att de fridlysta duvhökarna ska drabbas för att det ska finnas tillräckligt med fasaner att skjuta prick på, frågar sig Gunnar Bruzewitz och ser likheter med den engelska rävjakten.

Skånska godsägare ska, läser jag just i tidningen, få tillstånd att avliva femtio duvhökar med motiveringen att de är ett hot mot de dyrbara fasaner som odlas till de årliga klappjakterna. För snart trettio år sedan uppskattade man duvhöksstammen till cirka 3 000 par i hela landet och antalet tycks minska. Inte undra på att ornitologer och naturvårdare blir upprörda. Är det verkligen rimligt att en fridlyst och hotad fågelart ska drabbas bara för att man vill försäkra sig om tillgång på fasaner att skjuta prick på?

Det kommer mig att tänka på den engelske naturskildraren W H Hudson som i en av sina böcker från sekelskiftet berättar om godsägarnas kamp mot allt som kunde tänkas störa de älskade fasanernas sinnesfrid - i varje fall innan det var dags för det årliga bombardemanget. Om våren anförde skogvaktarna en folkskara som drog fram i kedja genom dungarna för att förstöra alla näktergalsbon de kunde upptäcka, därför att dessa högljudda sångare ansågs störa fasanernas nattsömn!

Av liknande skäl försökte man också utrota alla igelkottar, ekorrar, grävlingar och annat otyg som på något sätt kunde tänkas skada fasanerna. Hudson ansåg att fasanen blivit den brittiska fågelvärldens förbannelse, varken mer eller mindre.

Och som om inte störande näktergalar och igelkottar varit tillräckliga hot för de prövade gentlemannajägarna, nu börjar man klaga över att fasanerna uppträder mesigt vid klappjakterna.

I Svenska Dagbladet läste jag för några år sedan att engelska jägare ansåg att fasanerna blivit "feta och lata". Det är ingen sport att skjuta fåglar som vägrar flyga tillräckligt snabbt och högt för att skyttet ska bli spännande.

Man citerar The Times som tog upp problemet i en ledare där man klagade över de "osportsliga" fåglarna; nu måste friska generationer avlas fram för att fåglarna ska bli mer svårskjutna och följa spelets regler.

En förklaring anses vara att de allt färre snabbflygande lockar till "roligare" skott medan de lågtflygande och lata fasanerna inte är lika nöjsamma måltavlor och därför får passera.

Följden blir att de överlevande lämnar efter sig allt latare generationer.

The Times anser att detta lett fram till "en pervers darwinism där de sämst anpassade överlever och ger ett onaturligt urval". Farmade fasaner som släpps ut i terrängen ser människor som godsinta varelser som ger dem mat. Inget de måste fly i panik för.

Under den brittiska fasanjaktssäsongen från oktober till februari skjuts årligen ungefär tolv miljoner fåglar. Hur många bommar och skadskjutningar som inträffar har tidningen ingen uppgift om, men man vågar misstänka att tonvis med bly hamnar ute i terrängen.

Det är för övrigt inte bara fasanen som anklagas av jägarna för liknande fasoner, också raphönsen beskylls för osportsligt uppträdande ur jägarsynpunkt. I synnerhet vid jakten "för stående hund", som varit mycket populär sedan vapentekniken ökat träffsäkerheten med snabba flyktskott. Det är en spektakulär jaktform: pointerns snabba sicksacksök över fälten, de tvärsäkra stånden inför de tryckande hönsen, hundens rapport till jägaren, uppskrämmandet

av fåglarna på kommando och sedan apporteringen av bytet. Det är en jaktkonst som kräver omsorgsfull dressyr.

Men allt går inte längre enligt regelboken. I områden där man bedrivit intensiv jaktvård hade man redan i slutet av förra seklet lyckats utrota praktiskt taget alla rovfåglar - vilka ju var det främsta skälet till att fältfåglarna tryckte så hårt i gräset, för att inte avslöja sig. Efter några generationer utan normal rovfågelspredation avtog instinkten att trycka och fåglarna sprätte iväg utan att ge de besvikna jägarna en chans till "nöjsamma" skott.

SJÄLVASTE "CHARLIE FOX" - huvudfiguren i den alltmer inflammerade debatten om den heliga rävjakten till häst - är en annan som sedan gammalt har åstadkommit bekymmer för brittiska jägare.

Det finns förvisso många sällsamma avarter av jakt, men hur ska man förklara att de normalt disciplinerade engelsmännen råkar i så våldsamt affekt - även på högsta politiska nivå - så fort någon bara vågar knyta om förbud mot den vedervärdiga rävjakten?

Den går ut på att en stackars räv hetsas av en smärre kavalleriskvadron med ett pack på över fyrtio-femtio vrålande hundar, ibland i timmar, tills den djärva jägarskaran "besegrar" den förföljda "Charlie Fox", som slits i trasor av hundarna i ett crescendo av blod, hundtjut, hornsignaler och primitiva jaktrituer.